

El comtat de Cardona, l'any 1433. Territori i homes segons les preses de possessió fetes per Joan de Marimon, ciutadà honrat de Barcelona

ANDREU GALERA I PEDROSA

1. Preàmbul

L'any 1999, donàvem a conèixer els processos d'endeutament censalista i les noves sinergies fiscals derivades en el comtat de Cardona arran del subsidi de 34.300 florins d'or lliurats l'any 1419 pel comte Joan Ramon Folc I a Alfons el Magnànim per a finançar els seus projectes a la Mediterrània¹.

Ara, volem centrar la nostra atenció en un dels nombrosos episodis viscuts aleshores pels homes del comtat, en el marc de la fallida soferta a la dècada següent per la hisenda comtal i la hipoteca de bona part de les seves rendes a mans dels creditors del comte Joan Ramon Folc I.

2. L'endeutament de la hisenda comtal i el seu col·lapse

Els 34.300 florins donats al rei mitjançant la compravenda de censals morts obligats sobre bona part de les viles, castells i llocs del comtat a favor de l'oligocràcia rendista de Barcelona, comportaren un espectacular increment del nivell d'endeutament mantingut fins aleshores pels senyors de Cardona. Alhora que generà un flux financer entre el comtat i els seus creditors que drenava bona part dels recursos dels vassalls del comte i les seves universitats a favor de la ciutat de Barcelona. El resultat fou el col·lapse de les hisendes comtal i comunals en el decurs del decenni següent. L'any 1428, s'encenien els primers senyals d'alarma. No va ser, però, fins al 1431 que el comte i les universitats damunt les quals senyorejaven es van veure

¹ Vegeu A. GALERA I PEDROSA, «Endeutament i fiscalitat senyorial a la Catalunya del segle XV. El cas del comtat de Cardona (anys 1419-1433)», *Fiscalidad real i finanzas urbanas en la Cataluña medieval* (Manuel Sánchez Martínez, ed.), Barcelona, Centre Superior d'Investigacions Científiques-Institució Milà i Fontanals, 1999, p. 362-397.

obligades a negociar amb els seus creditors barcelonins una reducció de les pensions a pagar. Els tipus d'interès estipulats en els contractes suposaven aleshores una veritable sagnia econòmica en el marc de les epidèmies i anyades estèrils sofertes entre 1429 i 1431.

3. Les negociacions amb els creditors

L'any 1431, el comte Joan Ramon Folc I negociava amb els seus creditors censalistes de la ciutat de Barcelona i d'altres indrets la reducció dels interessos a pagar pel deute acumulat sobre la hisenda comtal. Les negociacions es van perllongar fins a l'any 1433, quan s'arribà a un acord amb un total de quaranta-un capítols redactats pel notari Pere Pellicer.

Les principals resolucions adoptades van ser, en primer lloc, el compromís de les universitats i habitants del comtat a lliurar cada any als creditors un donatiu de 35.000 sous amb la finalitat d'amortitzar

els censals morts (la proferta de 3 florins per foc acordada lliurar l'any 1431) i, en segon lloc, la garantia del comte d'indemnitzar el pagament de les pensions anuals a les universitats amb la hipoteca de diversos castells, llocs i rendes a percebre del comtat de Cardona, el vescomtat de Vilamur i la baronia de la Conca d'Òdena, a més de la lleuda de Tortosa i d'altres rendes reials de Catalunya. La suma d'aquestes rendes pujava a 42.780 sous 6 diners, xifra que no arribava als 48.320 sous de les pensions. Per això mateix, també s'acordava que les rendes dels castells d'Òdena, Castellolí, Pujalt i Bicfret, les quals pujaven a 7.450 sous i eren a mans del comte de Prades, fossin també assignades per pagar les pensions. En el cas que els creditors no poguessin rebre les rendes esmentades, aquests podrien quedar-se amb 5.500 sous dels 35.000 del donatiu. A canvi, els creditors reduirien els tipus d'interès originalment estipulat en els contractes fins a un vint-i-dos mil per mil, és a dir, un 4,5 %.

Rendes consignades pel comte a les universitats per al pagament de les pensions

Vall de Lord Sobirana	(amb la quèstia)	4.490 ss
Vall de Lord Jussana	(amb la quèstia)	3.222 ss 6
Lladurs	(amb la quèstia)	1.260 ss
Cambrils i Alinyà	(amb la quèstia)	1.820 ss
Joval	(amb la quèstia)	980 ss
Llobera	(amb la quèstia)	1.425 ss
Hortonedà	(amb la quèstia)	310 ss
Súria	(amb la quèstia)	440 ss
Fals i Castelltallat	(amb la quèstia)	1.440 ss
Riner	(amb la quèstia)	1.850 ss
Castellvell de Solsona	(amb la quèstia)	435 ss 6
Mirambell	(sense la quèstia)	825 ss
Farrera	(amb la quèstia)	50 ss
Montbui	(amb la quèstia i el quart diner)	817 ss 6
Fiol	(sense la quèstia)	450 ss
Sant Pere de Riudebitlles	(sense la quèstia)	200 ss
El quart diner dels homes d'Orpí		200 ss
El vescomtat de Vilamur i la Vall de Toló		2.000 ss
El blat dels acaptés		1.100 ss
Els molins de la fusta de Coma		165 ss
El port de l'herbatge de Bassis		1.100 ss
Les lleudes de Tortosa i altres rendes reials de Catalunya		16.500 ss

4. Les preses de possessió dels castells i termes empenyorats

El dilluns 1 de juny de 1433, el comte Joan Ramon Folc I, juntament amb el seu fill, Jaume de Cardona, i el síndic de la universitat de la vila de Cardona, el mercader Joan Despí, signaven i juraven els quaranta-un capítols. Així mateix, el comte signava procura a favor de l'esmentat Joan Despí perquè prestés jurament i homenatge al representant dels creditors, Joan de Marimon, ciutadà honorat de Barcelona.²

En aquest sentit, d'ençà el març de 1433, la representació dels creditors barcelonins del comte de Cardona havia recaigut en les persones de Joan de Marimon, Francesc Desplà, Pere Destorrents i Guillem de Queralt.³ A semblança dels seus representats, tots quatre eren també creditors del comte Joan Ramon Folc I i formaven part del reduït grup de nissagues benestants que integraven l'oligarquia econòmica de Barcelona, la nova noblesa del diner.

En el decurs dels dies següents, el comte va signar diferents procures per a lliurar la possessió dels castells i llocs hipotecats als representants dels creditors. El dilluns 1 de juny, en el seu castell de Cardona, signava procura a favor d'Antoni Torres, llicenciat en drets, Antoni Amat, doctor en lleis, ambdós ciutadans de Barcelona, i a Pere Despi, de Cardona, per a lliurar la possessió dels 16.500 sous anuals que rebia de la lleuda de Tortosa. El dimarts 2, ho feia a favor de Bartomeu Martí, de Cardona, pels castells de Súria, Fals i Castelltallat; i de Pere Ricorts, de Solsona, pels castells d'Alinyà, Perlès i Cambrils. El dijous 4, en favor de Jaume Riu, Pere de la Grau, ambdós de Sant Llorenç de Morunys, i Bartomeu Martí, de Cardona, per la Vall de Lord Jussana i la Vall de Lord Sobirana (*ad tradendum similem possessionem de la Vall de Lort Jusa et de la Coma, castris de la Pedra, castris Sisquer, de la Corriu, Castris Sera, Castello, Hospitalis, Correa o los Banchs, nec non de la Vall de Lort Subira et omnibus castris et locis ac redditibus eorundem*); de Pere Garro i Joan Tuxens, de Solsona, pels castells i llocs de Joval, Llobera, Ortoneda, Riner, Castellvell de

Solsona; de Bernat Roig, de Claramunt, i a Bartomeu Martí, de Cardona, pels castells i llocs de la Conca d'Òdena. El diumenge 14, en favor d'Arnau Joan, de la vila de Juneda, Guillem Ramon de Sant Serni, de la Pobla de Segur, Bartomeu Martí i Guerau de Cervelló, ambdós de Cardona, pel vescomtat de Vilamur, les baronies d'Arbeca i Juneda, i el lloc dels Castellots.⁴

En els dies següents a la seva designació, els diferents procuradors anaren, en companyia de Joan de Marimon, Bartomeu Martí, el notari Antoni Vinyes, com a escrivà jurat de Pere Pellicer, i del seu escuder Joan Navarro als castells i llocs designats en les seves procures i notificaren als seus habitants els capítols acordats entre el comte i els seus creditors; tot seguit procedien al lliurament de la possessió d'aquests al representant dels creditors.

Dimarts, 2 de juny

Súria

Les preses de possessió començaren per aquest castell i per això mateix el dia 2 de juny Joan de Marimon, Bartomeu Martí, Antoni Vinyes i Joan Navarro s'adreçaren fins a la plaça del castell (*in platea dicti castris sive loci de Suria*). Aquí van ser rebuts per Lluís Serra, rector de Súria, i Pere Soler, rector de Sant Miquel de Castelladral, acompanyats dels prohoms i singulars del lloc i terme, els quals s'havien congregat a l'església parroquial del castell, segons era el costum, al so o tritlleig de les seves campanes per ordres del seu batlle, en Galceran de Torramaluç. El nombre d'homes aplegats fou de 15.

1. Galceran de Torramaluç, batlle
2. Bernat Comes, jurat
3. Jaume de Soler Nou, jurat⁵
4. Pere Ledo
5. Pere Vila
6. Vicenç Tordell
7. Pere Bages
8. Joan Perpenyà
9. Pere del Quer

² Sobre la persona de Joan de Marimon, vegeu A. DURÁN I SANPERE, «Una antiga estadística de les excel·lències de Barcelona», *Barcelona i la seva història. La societat i l'organització del treball*, Barcelona, Curial, 1973, p. 618-622, en especial la p. 621, nota 3.

³ Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, Pere Pellicer, núm. 47, f. 1 r.

⁴ AHPB, Pere Pellicer, núm. 46, ff. 19 r-41 v i 47 r-50 v.

⁵ El notari Vinyes anotà que restava absent el tercer jurat de Súria, Pere Munt.

10. Joan Soler
11. Galceran de Reguant
12. Ponç de Salipota Jussana
13. Jaume de Costafreda
14. Jaume de Malagarriga
15. Berenguer de Sant Climent

Davant seu, Bartomeu Martí va assabentar tothom dels acords entre el seu senyor, el comte, i els seus creditors, mitjançant els quals les rendes del castell i terme de Súria restaven hipotecades al pagament de les pensions anuals als creditors del comte. Després, Bartomeu Martí i Joan de Marimon sortiren junts de la vila del castell pel portal anomenat de Manresa (*extra dictam villam exierunt per portale quod dicitur de Manresa*) i un cop fora el primer va lliurar la possessió del castell i terme «*per hostensione occulorum de termino dicti castris*». Després, en Martí va agafar Marimon del braç i van entrar de nou dins la vila, on van tancar i obrir les portes del portal. Tot seguit, en Martí va donar a Marimon la possessió de l'omnímode jurisdicció civil i criminal de Súria amb totes les seves rendes. I en senyal i tradició de la jurisdicció donada, en Martí va lliurar a Marimon un parell de guants i una espasa desembeinada (*per traditionem unius paris cirotecarum et unius evaginatis*). Igualment, per les rendes cedides, li va donar un croat d'argent (*unius cruce signatum argentei*). Després, en Martí va comminar tots els presents i el batlle a acceptar els pactes acordats entre el comte i els seus creditors. Davant d'aquest requeriment, els prohoms i singulars del terme respongueren, després d'haver parlat entre ells (*habito prius inter eos circo colloquio*), que estaven disposats a acceptar el mandat del seu senyor, llevat de Pere del Quer, Joan Soler i Berenguer de Sant Climent, en no ser homes propis del comte. Per això mateix, prestaren jurament davant els Quatre Evangelis i homenatge de fidelitat de boca i mans. Per últim, Joan de Marimon en l'ús de la seva nova potestat confirmava a Galceran de Torramaluc en el càrrec de batlle com arrendatari de les rendes del castell pel comte i el nomenava novament batlle i col·lector de Súria en nom dels creditors, sota l'obligació de lliurar i pagar les rendes de Súria amb data de Nostra Senyora d'agost.

Dimecres, 3 de juny

Fals i Castelltallat

El dia següent a Súria, continuaren el seu viatge pels termes veïns de Fals i Castelltallat. En primer terme, s'adreçaren vers el castell de Fals, on foren rebuts per Nicolau de Masdons, rector de l'església parroquial de Sant Vicenç. Els homes del castell i terme s'havien congregat davant el temple, segons era el costum, al tritlleig de les seves campanes i al so del corn per ordres del seu batlle i arrendatari, Bernat d'Ulzines. El nombre d'homes aplegats fou d'11.

1. Pere de Torrecabrera, jurat
2. Ramon del Grau, jurat⁶
3. Llorenç de Puig Oliver
4. Pere del Pla
5. Berenguer Ledo
6. Pere Ledo
7. Bernat del Grau
8. Joan Savila
9. Pere del Coll
10. Julià de la Sala
11. Guillem Morató

Davant seu, Bartomeu Martí va assabentar tothom dels acords entre el seu senyor, el comte, i els seus creditors. Com ja havien fet el dia abans a Súria, en Martí va donar possessió del castell a Joan de Marimon amb totes les seves rendes i l'omnímode jurisdicció civil i criminal. I en senyal i tradició de la jurisdicció donada, en Martí va lliurar a Marimon un parell de guants i una espasa desembeinada. Igualment, per les rendes cedides, va rebre un croat d'argent de mans del batlle. Tot seguit, ambdós sortiren de Fals pel portal anomenat de la Costa (*exierunt dictum locum per portale quod dicitur de la Costa*) i, un cop fora, el primer va lliurar la possessió del castell i terme «*per hostensione occulorum*». Després, en Martí va agafar Marimon del braç i van entrar de nou dins la vila, on van tancar i obrir les portes del portal. Tot seguit, va intimar tots els presents i el batlle a acceptar els pactes acordats entre el comte i els seus creditors, i a prestar jurament i homenatge de fidelitat. Per últim, Joan de Marimon en l'ús de la seva nova potestat confirma-

⁶ El notari Vinyes anotà que restaven absents el tercer i quart jurats, Mateu de Montconill i Pere d'Oliveres.

va a Bernat d'Ulzines en el càrrec de batlle i col·lector de Fals en nom dels creditors.

Aquell mateix dia continuaren vers Castelltallat i la seva església parroquial, on van ser rebuts pel rector Antoni de Cirerols. Prèviament, els homes del terme havien estat congregats, segons era el costum, al tritlleig de les campanes parroquials a ordres del batlle i arrendatari, Bernat d'Ulzines. El nombre d'homes aplegats fou d'11.

1. Galceran de Lusol, jurat
2. Pere de Boxeda, jurat⁷
3. Pere deus Lomas
4. Pere Cegra, àlies de Soldevila
5. Maties de la Serra
6. Francesc de Bertrans
7. Bartomeu d'Utgers
8. Pere de Calmegs
9. Pere de Codony Jussà
10. Salvador Ponç
11. Guillem des Prats

Davant seu, Bartomeu Martí va assabentar tothom dels acords entre el seu senyor, el comte, i els seus creditors, i els va intimar a acceptar-los. Com ja havien fet a Fals, en Martí va donar la possessió de Castelltallat a Joan de Marimon amb totes les seves rendes i l'omnímode jurisdicció civil i criminal. I en senyal i tradició de la jurisdicció i rendes cedides, el batlle Martí va lliurar a Marimon un croat d'argent. Per últim, Joan de Marimon en l'ús de la seva nova potestat confirmava l'esmentat Bernat d'Ulzines en el càrrec de batlle i col·lector de Castelltallat en nom dels creditors.

Dissabte, 6 de juny

Joval, Hortonedà i Riner

Deixats enrere els termes de la batllia de Cardona, el viatge de Joan de Marimon, el notari Vinyes i l'escuder Navarro va continuar per les terres i termes de la batllia de Solsona, això és, l'actual Solsonès, acompanyats dels mercaders Pere Garró i Joan Tuxens, com a procuradors del comte. El dissabte 6 de juny, es presentaven en el lloc de Joval i la seva església de Sant Miquel, on els homes del seu terme

Castell de Riner. Fons Consell Comarcal del Solsonès. ACS

s'havien congregat a ordres del seu batlle, Andreu de Cirerols. El nombre d'homes aplegats fou de 9.

1. Joan de Bollons
2. Pere de Joval
3. Bernat de Bajona
4. Esteva del Soler
5. Pere de Colilles
6. Mateu de Golanyons
7. Bernat de Vilafranca Sobirana
8. Jaume de Vilafranca Jussana
9. Jaume de Cirerols

Aquí van ser intimats a acceptar els pactes acordats entre el comte i els seus creditors, i a prestar jurament i homenatge de fidelitat. Després, el batlle Andreu de Cirerols, com arrendatari de les rendes del terme i, en senyal del primer pagament, va donar a Joan de Marimon un ral (*in signum prime solutionis fiendi de dicto arrendamento tradidit dicto honorabile Iohanni de Marimon, dictis nominibus, de mandato dicti Johannes Toxones, dicto nomine, unum regale*). Tot seguit, davant l'esmentada

⁷ El notari Vinyes anotà que restaven absents el tercer i quart jurats, Bernat de Valentines i Antoni de Rigolfes.

església, li va lliurar la possessió del castell i el seu terme «*per hostensionem ocularem de eidem*». I per la jurisdicció civil lliurada li va donar un parell de guants i per la criminal una espasa desembeïna (et de iurisdictionibus, scilicet, civili per traditionem unius paris cirotecarum et de criminali per traditionem unius evagnati cusionis).

Després, anaren fins a Hortonedà, on Tuxens va agafar de la mà Joan de Marimon per entrar junts dins l'esmentat lloc o pobla (*intus dictum locum sive populacionem*) per contemplar (amb la mirada) el seu terme i prendre'n possessió. Després, va procedir a la donació del ral en senyal de les rendes lliurades i la resta del cerimonial, sota la indicació expressa que no havia comparegut cap home (*absentibus singularibus dicti castris*).

En darrer terme, s'adreçaren fins a Riner i al pati proper al seu castell (*in quodam patium quod est satis prope dictum castrum*), on s'havien congregat els seus homes al trilleig de les seves campanes, que repicaven a ordres del seu batlle Antoni Muntaner.

El nombre d'homes aplegats fou de 10.

1. Antoni Muntaner, batlle
2. Romeu de l'Avellanosa
3. Guillem Lordella
4. Vicenç de Ballastes
5. Ramon de Casa Martina
6. Bernat del Stany
7. Pere Sayt
8. Francesc Cabot
9. Bernat de la Serra
10. Francesc de Viladecans

Tots van acceptar el mandat del comte, amb el posterior lliurament del ral d'argent en senyal de les rendes donades, i els guants i espasa per la jurisdicció. Fet això, en Tuxens va agafar Joan de Marimon i en senyal de la presa de possessió del castell i la seva fortalesa (*de dicto castro et eius fortalicio*) va posar la mà sobre el portal tancat i l'anell de la porta per donar-hi un gran cop (*posuit eius manus super januis clausuris et anulo portale dicti castris tangendo magnus ictibus dictus Iohannes in dicto anulo*). Després procedí a contemplar el terme i la seva extensió (*tantum quantum ad oculum videri poterant*) per prendre'n possessió.

Sant Pere de Llobera. Fons Consell Comarcal del Solsonès. ACS

Diumenge, 7 de juny

Llobera

El dia següent, diumenge 7 de juny, continuaren pel castell i terme de Llobera, on s'adreçaren fins a l'església parroquial de Sant Pere. Aquí van ser rebuts pel rector Antoni Guixar i Jaume de Colets, de la parròquia veïna de Torredenagó. En el temple s'havien reunit els homes del terme amb el repic de les campanes, fetes sonar a ordres del batlle Andreu de Barons. El nombre d'homes aplegats fou de 19.

1. Andreu de Barons, batlle
2. Francesc de la Serramajor, jurat
3. Pere Lort, jurat
4. Berenguer de la Torra, jurat
5. Pere de Bertrana, jurat
6. Guillem de Millet
7. Pere de la Vall
8. Pere Boix de la [...]
9. Joan de la [...]
10. Arnau del [Prat]
11. Ramon de la Molgosa
12. Pere Ramon del Soler Jussà
13. Berenguer de Tovells
14. Pere Cerola Damunt
15. Pere del Boix
16. Joan de Duarria
17. Pere Soler Damunt
18. Bartomeu de la Coma
19. Pere de l'Espelta

Tots ells van ser intimats a acceptar els pactes acordats entre el comte i els seus creditors, i a prestar jurament i homenatge de fidelitat. Alhora que se'ls deslliurava del jurament al senyor comte (*et desliberavit ipsos modo predicto a juramento et homagio*

fidelitatem quibus dicto domino comitem tenebantur). Després, el batlle Andreu de Barons, com a arrendatari de les rendes del terme i, en senyal del primer pagament, va donar a Joan de Marimon un ral d'argent (*in signum prime solutionis fiendi de dicto arrendamento tradidit dicto honorabile Iohanni de Marimon, dictis nominibus, de mandato dicti Johannes Toxones, dicto nomine, unium regale*). Tot seguit, va rebre el jurament i homenatge de fidelitat dels homes del terme. I després, sortiren de l'església parroquial per anar a una obaga propera (*exierunt extra dictam ecclesiam in quadam sumitatem que ibidem est*) i prendre des d'aquí possessió del castell i el seu terme «*per hostensionem occulorum*». A l'últim, Joan de Marimon en l'ús de la seva nova potestat confirmava l'esmentat Andreu de Barons en el càrrec de batlle i col·lector de Llobera en nom dels creditors.

Dilluns, 8 de juny

Castellvell de Solsona, Lladurs i el port de Bassis

El dia següent, dilluns 8 de juny, arribaren al terme de Castellvell i la seva església parroquial. Aquí els esperaven els homes del terme que s'havien congregat al repic de les campanes, fetes sonar a ordres del batlle Miquel de la Torregassa. El nombre d'homes aplegats fou de 13.

1. Miquel de la Torregassa, batlle
2. Pere dels Colomers
3. Pere de la Canal
4. Joan de Coloma
5. Pere de Viladabages
6. Bartomeu de les Comes
7. Antoni de Corderoure
8. Joan del Pla
9. Jaume de Torradeflot
10. Pere de Rotes
11. Pere de Viladot
12. Pere de Vilaró
13. Jaume de Rebollosa

Tots ells van ser intimats a acceptar els pactes acordats entre el comte i els seus creditors, i a prestar jurament i homenatge de fidelitat. Tot seguit, el batlle

Castell de Lladurs. Fons Consell Comarcal del Solsonès. ACS

Miquel de la Torregassa, com a arrendatari de les rendes del terme i, en senyal del primer pagament, va donar a Joan de Marimon un ral d'argent. Després, sortiren de l'església parroquial per anar al castell i prendre possessió de la fortalesa després d'haver obert i tancat el seu portal. En acabar, li va fer lliurament del seu terme «*per hostensionem occulorum*». A l'últim, Joan de Marimon en l'ús de la seva nova potestat confirmava l'esmentat Andreu de Barons en el càrrec de batlle i col·lector de Llobera en nom dels creditors.

Retornant del Castellvell, el grup s'adreçà vers la riera d'Hortonedà, on es van trobar amb els homes del terme i castell d'Hortonedà, que van prestar aleshores el seu jurament i homenatge. Els homes arribats van ser 4.

1. Hug Blanc, batlle
2. Joan de Bellestar
3. Pere Codina
4. Francesc Miró

Igualment, fins aquesta riera van venir altres homes del castell i terme de Riner que encara havien de jurar. Van ser 12.

1. Bernat Vilar
2. Jaume Rosell
3. Guillem de Ledó
4. Bernat Ferrer deTorradegrill
5. Miquel de Gilabets
6. Francesc Soler
7. Pere de l'Estany

⁸ El notari Vinyes anotà que restava absent el segon jurat, Pere de l'Olzina

8. Bernat Alzina
9. Pere Vinet
10. Ponç de Santa Susana
11. Marc Thomasa
12. Pere de Vilaró de Riner

Un cop rebut el seu jurament, Joan de Marimon i els altres es dirigiren vers el castell de Lladurs, on s'adreçaren a la seva església parroquial. Aquí s'havien congregat els seus homes al repic de les campanes fetes sonar a ordres de Joan de Lera, sotsbatlle de Pere Cerdà, de la vila de Sant Llorens de Morunys i batlle de Lladurs. El nombre d'homes aplegats fou de 10.

1. Joan de Lera, sotsbatlle
2. Bonanat de l'Olm, jurat⁸
3. Francesc de la Trilla
4. Pere de Roges
5. Pere de Meix
6. Bernat de Borrells
7. Joan de Riard
8. Joan de Cinca
9. Joan de la Fàbrega
10. Francesc de la Font

Tots ells van ser intimats a acceptar els pactes acordats entre el comte i els seus creditors, i a prestar jurament i homenatge de fidelitat. Ho acceptaren després d'haver deliberat entre ells. Tot seguit, el sotsbatlle Joan de Lera, en senyal del primer pagament, va donar a Joan de Marimon un ral d'argent. Després, sortiren de l'església parroquial per anar fins a una obaga situada davant el temple i prendre possessió del seu terme «*per hostensionem occulorum*». A l'últim, Joan de Marimon en l'ús de la seva nova potestat confirmava l'esmentat Joan de Lera en el càrrec de batlle i col·lector de Llobera en nom dels creditors (el batlle Pere Cerdà va ser confirmat el dia 12 a la vila de Sant Llorenç).

Per acabar, aquell dia anaren fins a la vila de Solsona i la casa on residia el noble Joan de Josa, cavaller, on van notificar a Antoni de Camporells, donzell, senyor de Biosca i llavors arrendatari del port de Bassis, la penyora feta pel comte de Cardona de l'esmentat port amb les seves rendes. Hi va accedir amb acceptació dels pactes acordats entre el comte i els seus creditors.

Coll de Boix. Autor: Manel Martínez

Dimarts, 9 de juny

Cambrils i Alinyà

El dia següent, dimarts 9 de juny, arribaren al terme de Cambrils, en l'indret anomenat el coll del Boix, on van ser rebuts per mossèn Ramon Savila, prevere i vicari de Cambrils. Aquí s'havien congregat els homes del terme a ordres del batlle Pere Ricort. El nombre d'homes aplegats fou de 10.

1. Ramon de Mores
2. Bernat Bartolo
3. Mateu Forto
4. Arnau de l'Espluga
5. Pere de Capdevila
6. Pere de Senerters
7. Jaume Ribera
8. Joan de Linas
9. Pere de la Fàbrega
10. Guillem Fuster

Igualment, també s'havien reunit aquí els homes del castell d'Alinyà, en un nombre de 13.

1. Pere Bossa
2. Ramon Graell
3. Pere Obac
4. Arnau Vilana
5. Ramon de Pujol
6. Pere Beatriu
7. Guillem Guanter
8. Pere Trevesset
9. Pere Roca
10. Pere de Soldevila
11. Ramon Soler

12. Bernat Vilana

13. Joan Bals

Tots ells van ser intimats a acceptar els pactes acordats entre el comte i els seus creditors, i a prestar jurament i homenatge de fidelitat. Després, van prendre possessió dels respectius castells i termes «*per hostensionem occulorum*». Tot seguit, el batlle Pere Ricort, en senyal del primer pagament, va donar a Joan de Marimon un ral d'argent. A l'últim, Joan de Marimon en l'ús de la seva nova potestat confirmava l'esmentat Pere Ricort en el càrrec de batlle i col·lector de Llobera en nom dels creditors.

Divendres, 12 de juny

Sisquer, Castelltort i la Pedra

Tres dies després, el divendres 12 de juny, Joan de Marimon i els seus dos companys de viatge arribaven al castell i terme de la Pedra, a la Vall de Lord Sobirana, i la pobla o lloc d'aquest castell coneguda com la Coma. Anaven acompanyats per Bartomeu Martí com a procurador comtal i van ser rebuts per mossèn Guillem de Guixesos, prevere i rector de Sant Quirze de la Pedra, i Jaume Joval, habitant de la Coma. Un cop aquí, el mercader Bartomeu Martí va lliurar la possessió del castell i el seu terme a Joan de Marimon, amb totes les seves rendes, drets i jurisdicció, segons els capítols pactats amb el comte. La cerimònia es porta a terme en la pobla de la Coma (*in dicto loco de la Coma que est de pertinenciis et iuxta et satis prope dictum castrum de la Pera*), propera al castell, en el decurs de la qual en Martí va agafar Joan de Marimon per la mà per entrar dins l'esmentada pobla i contemplar amb la vista el castell i el seu terme per prendre la possessió (*et hostendo ad oculum sibi dictum castrum et eius terminum tradidit sibi possessionem de eodem per hostensionem occulorum*).

Després, anaren fins a l'obaga de la Coma, des d'on se li va lliurar la possessió del port de Bassis «*per hostensionem occulorum*».

Des d'aquí anaren fins a la molina de fusta de la Coma (*molendino serrador fustis quod est satis prope versus circium dicte popule de la Coma*) i la seva possessió va ser lliurada així: en Bartomeu va agafar de la mà en Marimon i el va portar a dins de la molina i com a demostració del traspàs va posar la seva mà sobre la roda i la serra de la molina (*quem*

La Coma. Fons Consell Comarcal del Solsonès. ACS

accipit ipsum Iohannem de Marimon per eius manum et iniussit ipsum intus dictum molendinum et in signum tradite possessionis heodem posuit eius manum super rotis de la serra ipsius molendini).

En darrer terme, anaren fins al lloc anomenat *La Salceda d'en Barno*, en el terme de Castelltort, situada a prop de la vila de Sant Llorenç de Morunys, on els homes de la Vall de Lord sobirana, això és, dels castells de la Pera, Sisquer i Castelltort havien estat congregats a ordres de Pere de la Grau, batlle i arrendatari de les rendes de la vall per aquell any. Els homes presents foren 43.

Castell de Sisquer

1. Joan Pasquet, cònsol
2. Francesc Vilar, cònsol
3. Bernat Major
4. Pere Dalmer
5. Ramon Duran
6. Ramon de la Sala
7. Berenguer Pellicer
8. Pere Fontanella
9. Francesc Cortina
10. Guillem del Vancell
11. Guillem Pereta
12. Pere de la Serra
13. Pere de Sant Cristòfol
14. Joan de Maçanes
15. Jaume del Riu
16. Pere Vila de Sant Romà
17. Bernat de Santmartí
18. Guillem de Vilapatzi

Castell de Castellort

1. Pere de Casalta, cònsol
2. Bernat de Sant Cebrià, cònsol
3. Bartomeu de Guixerons
4. Vicenç Coromines
5. Pere Maçanes
6. Pere del Guix
7. Pere de les Corts
8. Ramon de les Corts
9. Ramon Blanch
10. Bernat Vilella
11. Solso de Paganell

Castell de la Pedra

1. Pere Sobirà, cònsol
2. Jaume del Puig, cònsol
3. Jaume Insoles, cònsol
4. Guillem de la Plana
5. Bartomeu Joval
6. Berenguer de les Insoles
7. Berenguer del Noguer
8. Bonanat del Jou
9. Bernat Cardona
10. Guillem Ferrer
11. Pere Berenguer
12. Guillem d'Argiles
13. Simón Mestre
14. Pere Casal

Tots ells van ser intimats a acceptar els pactes acordats entre el comte i els seus creditors, i a prestar jurament i homenatge de fidelitat. Davant seu, Berenguer Martí va fer lliurament a Joan de Marimon dels castells de Sisquer i Castellort amb els seus respectius termes «*per hostensionem ocularem*». El cerimonial va continuar amb el lliurament del ral d'argent per tradició i testimoni de les rendes lliurades, d'un birret per la jurisdicció civil lliurada i una espasa desembeinada per la jurisdicció criminal lliurada. A l'últim, Joan de Marimon en l'ús de la seva nova potestat confirmava l'esmentat Pere de la Grau en el seu càrrec de batlle i col·lector pel comte per nomenar-lo com a batlle i col·lector pels creditors.

Dissabte, dia 13 de juny

Capolat, Castelló, Correà i els Bancs

Un dia després, el dissabte 13, l'escenari fou la Vall

de Lord Jussana amb els castells de Capolat, Castelló, Correà i la quadra dels Bancs. El seguici va ser rebut per mossèn Joan Pujol, rector de la Móra, en el coll dels Bancs, en el terme de Castelló, indret on els homes dels respectius termes havien estat convocats al trilleig de les esquelles de l'església de Sant Jaume dels Bancs, fetes repicar a ordres del batlle Jaume Riu. Els homes presents foren 71.

Castell de Capolat

1. Guillem Calvet
2. Bernat de Sant Cebrià
3. Bernat de la Torre de Baruls
4. Bernat de Codonyet
5. ? de Bonany
6. Galcerà de Sant Andreu
7. [...] de Cortichs
8. Bernat de Torrades
9. Guillem del Cint
10. Huguet de la Vila
11. Bartomeu del Pujol
12. Pere del Cucuxol
13. Bartomeu de Torrielles
14. Mateu del Verdager
15. Berenguer del Verdager
16. Bernat de Trever
17. Pere del Fabrego
18. Guillem del Vilar
19. Ferrer Picó
20. Andreu de Torneula
21. Guillem de la Vila de Capolat
22. Berenguer de Simons
23. Huguet de Tresserra
24. Joan de Casoliba
25. Joan de Casabertrana
26. Bartomeu del Texidor
27. Joan del Boix
28. Francesc de la Tosca
29. Pere del Soler
30. Pere dels Pujols
31. Francesc Barons
32. Pere del Mercadal, del terme de Capolat

Castell de Castelló de la Vall de Lord

1. Huguet del Pujol (cònsol)
2. Joan d'Orriols (cònsol)
3. Bartomeu Parcerisa (jurat)
4. Joan de las Casas

5. Bartomeu de las Casas
6. Pere de Toroella
7. Guillem de la Torre de Marli
8. Antoni del Torrent
9. Pere de la Perera (o de la Pedra?)
10. Joan de Marsanyach
11. Pere de la Spunya
12. Ramon del Solà
13. Galceran del Solà
14. Bernat de Vila Malendra
15. Llorenç de la Selva
16. Pere de Casa Foia
17. Bartomeu del Fornell
18. Berenguer dels Torrents
19. Pere de Guilanya
20. Pere de Centegues
21. Pere de Bartolí
22. Guillem de la Font
23. Pere del Riau
24. Felip de Casa Moxina
25. Ramon de la Vila
26. Joan de Capdevila
27. Joan Llobet
28. Guillem Ferrer

Quadra de Correà i dels Bancs

1. Berenguer Soler de Prexana
2. Ferrer de Besora
3. Bernat de Bellasal
4. Berenguer Bisbe
5. Joan Ros
6. Pere de Vilaguens
7. Berenguer de Comaposada
8. Antoni de la Maçana
9. Guillem de Guamir
10. Pere de Boixadera
11. Bernat Ros

Tots ells van ser intimats a acceptar els pactes acordats entre el comte i els seus creditors, i a prestar jurament i homenatge de fidelitat alhora que se'ls deslliurava del jurament al senyor comte. La cerimònia va continuar amb el lliurament del ral d'argent per tradició i testimoni de les rendes lliurades, d'un birret per la jurisdicció civil lliurada i una espasa desembeinada per la jurisdicció criminal lliurada. A l'últim, Joan de Marimon en l'ús de la seva nova potestat confirmava l'esmentat Pere de la Grau

en el seu càrrec de batlle i col·lector pel comte per nomenar-lo com a batlle i col·lector pels creditors.

Dimarts, 16 de juny

Farrera

Després, el viatge va continuar vers la vila de Calaf, on van ser rebuts per Berenguer Ferrer com a procurador comtal per anar a prendre possessió del lloc o mas de Ferrera. La cerimònia es va portar a terme el dimarts 16 de juny, en el mateix lloc, davant Galceran de Sant Andreu, senyor d'aquest mas, que va ser intimat a acceptar els capítols pactats entre el comte i els seus creditors.

Dimecres, 17 de juny

Mirambell

A l'últim, el dimecres dia 17 anaren al castell i lloc Mirambell, on Berenguer Roig els havia de lliurar la possessió com a procurador comtal. Un cop aquí, s'adreçaren vers la casa anomenada l'Abadia, on els homes del seu terme s'havien congregat en repicar les campanes de la seva rectoria, fetes sonar a ordres del seu batlle Francesc Roig. Els homes reunits van ser 7.

1. Francesc Roig, batlle
2. Romeu Argullol, jurat
3. Francesc Pontarró
4. Pere Torra
5. Andreu Vidal
6. Pere Gordiol
7. Joan Mestre

Tots ells van ser intimats per Berenguer Roig a acceptar els pactes acordats entre el comte i els seus creditors, i a prestar jurament i homenatge de fidelitat. Tot seguit, el batlle Francesc Roig, com a arrendatari de les rendes del terme i, en senyal del primer pagament, va donar a Joan de Marimon un ral d'argent.